

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 1726
Tarih : 13.04.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

“Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”
gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla

Mahmut TOĞRUL

HDP Gaziantep Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe			
Esas Komisyon	Millî Eğitim Kurumları ve Spor			
Tarih:	04 Mayıs 2015		E.No: 211105	
Ysm.Üzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gen.Sek.
let	22	K.D.	10	10
TBMM BAŞKANI	İLK			

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
13 Nisan 2016
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
13 Nisan 2016
No: 43133

GENEL GEREKÇE

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile üniversiteler iktidarın isteği biçimde yeniden şekillendirilmiştir. Üniversitelerin demokratikleştirilmesinin ve akademik özgürlüklerin güçlendirilmesinin ilk adımı, üniversite yönetimlerinin iktidarlarını güçlendirmekten değil, aksine yönetim ve denetim süreçlerinde tüm üniversite bileşenlerinin karar hakkının sağlanmasından geçmektedir. Nitelikli eğitim hakkı, kamusal finansman, kurumsal özerklik, iş güvencesi, bilimsel özgürlük ve eşitlikçi, özgürlükçü, demokratik ilkelerinin bir bütün olarak yükseköğretim politikalarının omurgasını oluşturması olduğunu belirtilmektedir.

Üniversitede amaç, bilim insanı yetiştirerek ülkenin bilimsel gelişmişliğine katkıda bulunmak ve lisans-lisansüstü öğretim vasıtasıyla da bilimsel-kültürel gelişimi sağlamak ve ülkenin nitelikli personel ihtiyacını karşılamaktır. YÖK Genel Kurulu'nun araştırma görevlilerinin 2547 sayılı yükseköğretim kanununun 50/d maddesinden 33/a maddesine geçişlere dair almış olduğu karara ve gerekçesine baktığımızda da metnin genelinin 50/d'den 33/a'ya geçiş, aktarma, aktarma için kriter belirleme üzerinden oluşturulduğu göze çarpmaktadır.

YÖK'ün anayasal ve yasal düzenlemeler göz ardı edilerek, 50/d'den 33/a'ya geçiş kriterleri için aldığı karar ile üniversitelerin hatalı uygulaması hukuk kuralı haline getirilmeye, birinden diğerine geçilebilecek iki farklı kadro varmış gibi gösterilmeye çalışıldığından, kararın hiçbir şekilde araştırma görevlisi yetiştirme amacına hizmet ettiği söylenemez. Zira bilimsel özgürlüğün kullanımı mesleki güvence ile doğrudan bağlantılıdır. Mesleki güvenceden yoksun araştırma görevlilerinin serbestçe bilimsel çalışma ve araştırma yapmasını beklemek imkansızdır.

Anayasa ve yasa hükümlerinin YÖK'e ve yükseköğretim kurumlarına yüklediği görev, öğretim üyesi yetiştirmek ve bu amaçla yükseköğretim kamu hizmetini ve hizmetin işgücü gereksinimini planlama çerçevesinde temin etmektir. Öğretim üyesi yetiştirme ve yükseköğretimin işgücü gereksinimini planlama ödevleri ile kamu hizmetinin sürekliliği ilkesi ile bağdaşan atama yöntemi, 2547 sayılı yasanın 33/a maddesidir. Yasanın 50/d maddesinin üniversitelerin başvurmasına olanak tanıdığı atama yöntemi, açıklanan anayasal ve yasal görevlerin yerine getirilmesine elverişsizdir.

Dolayısıyla üniversiteler lisansüstü eğitim ve araştırma görevliliği statüsü arasındaki bağı yanlış yorumlamakta, takdir yetkisini hukuka aykırı kullanmakta ve sonucunda 50/d hükmüne dayanarak atama işlemlerini gerçekleştirmektedir. Bu uygulama, yasada belirli bir

amaç ile sınırlı olarak tanınmış 50/d'ye dayanan atama yönteminin saptırılmasından başka şey değildir. Amacı lisansüstü eğitim gören öğrencileri desteklemek ile sınırlı bir yasa hükmü, tüm araştırma görevlilerinin yükseköğretim kamu hizmetine girişinde genel bir yasal dayanağa dönüştürülmekte, 33/a'ya dayanan atamalar ise araştırma görevlilerinin ancak bazı kriterleri yerine getirdikleri takdirde yükselebileceği/geçebileceği/aktarılabileceği bir unvan gibi gerçekleştirmektedir.

Azami sürelerle ve bunun ÖYP, 50/d ve 35. Madde kapsamında görev yapan araştırma görevlileri bakımından nasıl uygulanacağına ilişkin Yükseköğretim Kurulunca bir düzenleme yapılmamışken Kurulunuzca idari işlemle yasa hükmüne aykırı düzenleme yapılmasının hukuka aykırı olduğunu düşünülmektedir. Bu nedenle, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının 07.08.2015 tarih 45106 sayılı yazısı ile 2547 sayılı kanunun Geçici 67.maddesinde yer alan *"Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte Yükseköğretim kurumlarında kayıtlı öğrenciler bakımından azami sürelerin hesaplanmasında, daha önceki öğrenim süreleri dikkate alınmaz"* hükmünün, ÖYP, 50/d ve 2547 sayılı yasanın 35. Maddesi kapsamındaki araştırma görevlisi kadrosunda bulunanların lisansüstü eğitim sürelerinin hesaplanmasında uygulanmamasına dair kararın kaldırılarak, ivedilikle azami sürelerle ilişkin tüm tarafların görüşlerinin alınarak düzenleme yapılması gerekmektedir. Yurtdışı görevlendirmelerinin ve tez jürilerinin uzatma kararlarının "azami süre" hesaplamasına dahil edilmelidir.

Pek çok üniversitede yaygınlık kazanan 50/d uygulaması, araştırma görevlilerinin esnek ve güvencesiz istihdamının en saf biçimi olmuştur. 2547 sayılı kanunun 50/d maddesinde öngörülen ve kısaca öğrenciliğe bağlı araştırma görevliliği diye özetlenebilecek bu istihdam uygulamasıyla birçok araştırma görevlisinin işten atılmasına zemin hazırlanmıştır. Söz konusu 50/d uygulaması, bu statüdeki araştırma görevlisinin lisansüstü eğitimi sırasında istihdamını sağlamakta ancak tezini başarıyla bitirip öğrenciliği sona erdiğinde veya azami sürede tezini bitiremediğinde kadro ile ilişkisinin kesilmesine olanak sağlamaktadır.

Yönetmeliklerle statüde değişiklik (kabaca ifade edilirse 50/d'den kısmen daha güvenceli olan 33/a'ya geçiş) imkânı tanınmışsa da, bu imkanın özellikle de keyfi bir şekilde ve her üniversitede farklı biçimde uygulanması araştırma görevlilerinin ayrımcılığa maruz kalmalarına ve keyfi biçimde işten atılmalarına neden olmuştur. Nitekim 2004'te Dokuz Eylül Üniversitesi'nde, 2007'de Ankara Üniversitesi'nde, 2008-2009'da İstanbul Üniversitesi'nde, 2011-12'de İstanbul Teknik Üniversitesi'nde yaşanan ilişik kesme ve işten atma uygulamaları bu durumun en somut örnekleridir. Üniversitelerde mobbing (işyerinde psikolojik yıldırma), iş

güvencesinin ortadan kaldırılması, kişilere aşırı yetkiler tanınması ve mevcut hiyerarşik yapıdan kaynaklı olarak ciddi sorunlar ortaya çıkmıştır.

YÜKSEKÖĞRETİM KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA

DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 50 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“d) Lisansüstü öğretim yapan öğrenciler, kendilerine tahsis edilebilecek burslardan yararlanabilirler.”

MADDE 2-2547 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 72- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte bu Kanunun 10, 35 ve 50 nci maddelerinde belirtilen kadrolarda bulunanlar dâhil olmak üzere yükseköğretim kurumlarında kayıtlı olan öğrenciler bakımından azami sürelerin hesaplanmasında, daha önceki öğrenim süreleri dikkate alınmaz.

MADDE 3- 2547 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 73- Bu Kanunun 50 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca öğretim yardımcılığı kadrolarında görev yapan araştırma görevlileri, hiçbir işleme gerek kalmaksızın bu Kanunun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde tanımlanan araştırma görevlisi kadrolarına atanmış sayılırlar. Bu madde kapsamında araştırma görevlisi kadrolarına atananların geçmiş hizmet süreleri, araştırma görevlisi kadrosunda geçirilmiş sayılır.”

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.